

prof. JUDr. HELENA VÁLKOVÁ, CSc.

MINISTRYNĚ SPRÁVEDLNOSTI ČR

V Praze dne 29.8.2014

Čj. MSP-237/2014-OD-SPZ

Nejvyšší soud ČR

Burešova 20

657 37 Brno

Věc: obv. D. P. – stížnost pro porušení zákona

Příloha: tr. spis býv. Vojenského obvodového soudu v Hradci Králové sp.zn. 4 Rtv 14/92,

ověřená kopie rozsudku býv. Nižšího vojenského soudu v Pardubicích sp.zn. 2 T 84/56,

sdělení Vojenského ústředního archivu Praha č.j. 2190-2/2013-211100

Podle § 266 odst. 1 tr. řádu podávám ve prospěch obviněného D. P.

stížnost pro porušení zákona

proti pravomocnému usnesení býv. Vyššího vojenského soudu v Olomouci ze dne 21.10.1993 sp.zn. 3 Rtvo 11/93, jímž byla zamítnuta stížnost obviněného do usnesení býv. Vojenského obvodového soudu v Hradci Králové ze dne 26.1.1993 sp.zn. 4 Rtv 14/92.

Rozsudkem býv. Nižšího vojenského soudu v Pardubicích ze dne 13.4.1956 sp.zn. 2 T 84/56, který nabyl právní moci téhož dne, byl obv. D. P. uznán vinným trestným činem vyhýbání se služební povinnosti podle § 270 odst. 1 písm. b) tr. zákona č. 86/1950 Sb., kterého se dopustil tím, že od nastoupení voj. základní služby v říjnu 1955 u svého útvaru v Jindřichově Hradci a Rychnově nad Kněžnou odmítal vždy v pátek po západu slunce až do západu slunce v sobotu plnit povinnosti vyplývající mu ze základní vojenské služby, odvolává se na své náboženské přesvědčení.

Za tento trestný čin mu byl podle § 270 odst. 1 tr. zákona č. 86/1950 Sb. uložen nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 7 měsíců.

Obviněný D. P. požádal dne 7.12.1992 o soudní rehabilitaci podle zákona č. 119/1990 Sb., ve znění zákona č. 47/1991 Sb., o které bylo rozhodnuto v neveřejném zasedání býv. Vojenským obvodovým soudem v Hradci Králové usnesením ze dne 26.1.1993 sp.zn. 4 Rtv 14/92 tak, že podle § 9 rehabilitačního zákona č. 119/1990 Sb. byla žádost zamítnuta, neboť byla podána opožděně a nebyly zjištěny důvody pro navrácení lhůty.

Usnesením býv. Vyššího vojenského soudu v Olomouci ze dne 21.10.1993 sp.zn. 3 Rtvo 11/1993 byla podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. řádu zamítnuta stížnost obviněného do výše citovaného usnesení jako nedůvodná.

Stížnostní soud se ztotožnil s rozhodnutím prvostupňového soudu a v odůvodnění svého rozhodnutí opět zdůraznil, citují: „že zákon č. 119/1990 Sb., ve znění zákona č. 47/1991 Sb., o soudní rehabilitaci, v oddílu třetím upravuje tzv. přezkumné řízení. V § 4 písm. c) cit. zákona je stanoveno, že přezkumné řízení podle tohoto oddílu lze konat ve věcech, v nichž bylo v době od 25. února 1948 do 1. ledna 1990 vyhlášeno odsuzující soudní rozhodnutí, jež nabylo právní moci, pro jiné zločiny, trestné činy, přečiny nebo přestupky neuvedené v § 2, spáchané po 5. květnu 1945, kromě jiných i pro trestný čin vyhýbání se služební povinnosti podle § 270 zákona č. 86/1950 Sb. Zároveň v citovaném zákonu v § 5 odst. 1, 2 říká, že řízení se zahajuje na návrh odsouzeného, jeho příbuzných v pokolení přímém, jeho sourozence, osvojitele, osvojence, manžela nebo druha (rovněž na návrh osoby, jejíž práva či právem chráněné zájmy byly rozhodnutím dotčeny) a též prokurátora. Podle § 6 odst. 1 cit. zákona lze návrh podat do dvou let ode dne účinnosti tohoto zákona. Uvedený zákon nabyl účinnosti, jak je v § 36 stanoveno, dne 1.7.1990. Z toho plyne, že lhůta pro podání příslušného návrhu uplynula dne 30.6.1992. Jmenovaný však svůj návrh podal až dne 7.12.1992 a Vojenskému obvodovému soudu v Hradci Králové doručil dne 16.12.1992. Z uvedeného nutno jednoznačně

konstatovat, že odsouzený příslušný návrh podal opožděně.“ Soudy se rovněž zabývaly možným postupem ve věci dle § 6 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci, tedy o možnosti navrácení zmeškané lhůty.

Usnesením býv. Vyššího vojenského soudu v Olomouci ze dne 21.10.1993 sp.zn. 3 Rtvo 11/93 byl porušen zákon v ustanovení § 148 odst. 1 písm. c) tr. řádu a v řízení předcházejícím v ustanoveních § 1 odst. 1, 2, § 6 odst. 1 a § 9 zákona č. 119/1990 Sb., ve znění zákona č. 47/1991 Sb., a § 2 odst. 5, 6 tr. řádu, v tehdy platném znění, v neprospěch obv. D. P.

Podle § 1 odst. 1 zákona č. 119/1990 Sb., ve znění zákona č. 47/1991 Sb., je účelem zákona o soudní rehabilitaci zrušení odsuzujících rozhodnutí za činy, které v rozporu s principy demokratické společnosti respektující občanská a politická práva, svobody zaručené ústavou a vyjádřené v mezinárodních dokumentech a mezinárodních normách zákon označoval za trestné, umožnit rychlé přezkoumání případů osob protiprávně odsouzených v důsledku porušování zákonnosti na úseku trestního řízení, odstranit nepřiměřené tvrdosti v používání represe, zabezpečit neprávem odsouzeným osobám společenskou rehabilitaci a přiměřené hmotné odškodnění a umožnit ze zjištěných nezákonností vyvodit důsledky proti osobám, které platné zákony vědomě nebo hrubě porušovaly.

Podle § 1 odst. 2 uvedeného zákona o soudní rehabilitaci činy, které směřovaly k uplatnění práv a svobod občanů zaručených ústavou a vyhlášených ve Všeobecné deklaraci lidských práv a navazujících mezinárodních paktech o občanských a politických právech, byly československými trestními zákony prohlášeny za trestné v rozporu s mezinárodním právem a mezinárodnímu právu také odporovalo jejich trestní stíhání a trestání.

Podle § 6 odst. 1 cit. zákona lze návrh na soudní rehabilitaci podat nejpozději do dvou let ode dne účinnosti tohoto zákona.

Podle § 9 cit. zákona o soudní rehabilitaci, není-li stanoveno jinak, rozhodnutí podle oddílu druhého činí soud v neveřejném zasedání. V řízení o návrhu podle oddílu třetího může soud rozhodnout v neveřejném zasedání jen o zamítnutí návrhu podaného opožděně nebo neoprávněnou osobou, nebo o zamítnutí návrhu ve věci, která již podle tohoto oddílu byla přezkoumána, nebo o zamítnutí návrhu ve věci, na kterou se tento zákon nevztahuje. V ostatních případech soud rozhoduje ve veřejném zasedání.

Podle § 2 odst. 5 tr. řádu, v tehdy platném znění, orgány činné v trestním řízení postupují tak, aby byl zjištěn skutečný stav věci, a při svém rozhodování z něho vycházejí. Objasňují se stejnou

pečlivostí okolnosti svědčící proti obviněnému i okolnosti, které svědčí v jeho prospěch, a provádějí v obou směrech důkazy, nevyčkávané návrhu stran. Doznání obviněného nezbavuje orgány činné v trestním řízení povinnosti přezkoumat a všemi dosažitelnými prostředky ověřit všechny okolnosti případu.

Podle § 2 odst. 6 tr. řádu, v tehdy platném znění, orgány činné v trestním řízení hodnotí důkazy podle svého vnitřního přesvědčení, založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.

S postupem a rozhodnutími soudů v rehabilitačním řízení obv. D. P. nelze souhlasit. Soudy počítaly dvouletou lhůtu pro podání návrhu na soudní rehabilitaci podle § 6 odst. 1 zákona č. 119/1990 Sb., tj. ode dne účinnosti tohoto zákona, která dle § 36 cit. zákona nastala dnem 1.7.1990. Ovšem trestný čin vyhýbání se služební povinnosti podle § 270 tr. zákona č. 86/1950 Sb. byl pojat do ustanovení § 4 písm. c) zákona č. 119/1990 Sb. až jeho novelou, a to zákonem č. 47/1991 Sb., který nabyl účinnosti dne 1.3.1991. Dvouletá lhůta pro podání návrhu podle § 6 odst. 1 zákona č. 119/1991 Sb., ve znění zákona č. 47/1991 Sb., počala obviněnému běžet dne 1.3.1991 a skončila dnem 28.2.1993, nikoli dnem 30.6.1992. Pokud by tomu tak nebylo, odsouzení podle tohoto ustanovení by ve skutečnosti neměli k podání návrhu dvouletou lhůtu, ale pouze lhůtu šestnácti měsíců, lhůtu o osm měsíců kratší než ti, kteří byli odsouzeni za trestné činy zařazené již v původním znění zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci.

Podal-li obv. D. P. svůj návrh na soudní rehabilitaci dne 7.12.1992, soudu doručen dne 16.12.1992, podal ho včas a jeho návrh neměl být zamítnut bez projednání jako podaný opožděně.

Navrhují proto, aby Nejvyšší soud České republiky:

1. podle § 268 odst. 2 tr. řádu vyslovil, že pravomocným usnesením býv. Vyššího vojenského soudu v Olomouci ze dne 21.10.1993 sp.zn. 3 Rtv 11/93 byl v ustanovení § 148 odst. 1 písm. c) tr. řádu a v řízení předcházejícím usnesením býv. Vojenského obvodového soudu v Hradci Králové ze dne 26.1.1993 sp.zn. 4 Rtv 14/92 v ustanoveních § 1 odst. 1, 2, § 6 odst. 1 a § 9 zákona č. 119/1990 Sb., ve znění zákona č. 47/1991 Sb., a § 2 odst. 5, 6 tr. řádu, v tehdy platném znění, porušen zákon v neprospěch obv. D. P.,
2. podle § 269 odst. 2 tr. řádu napadená usnesení zrušil a zrušil všechna další rozhodnutí na ně obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
3. a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. řádu a věc přikázal Okresnímu soudu v Hradci Králové k novému projednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [4 Tz 48/2014](#)